

2013, een jaar om nooit te vergeten

Nadat de oudejaarsconference van 2012 van Erik van Muiswinkel door maar slechts een handvol mensen is bekeken en er weer voor een record aan vuurwerk is afgestoken, stapt Nederland vol goede moed het nieuwe jaar 2013 binnen.

**PHILIP HANS
FRANSES**
Hoogleraar aan de
Erasmus Universiteit
Rotterdam

Het zal een jaar worden waarin er veel te vieren zal zijn. De deelname van Nederland aan het JSF-project wordt stopgezet, vooral ook omdat blijkt dat de in Frankrijk opnieuw uitgezette postduif een veel grotere slagkracht blijkt te hebben. Een duif met een camera op zijn hoofd (met de BBC-serie *Earthflight* als inspiratie), een berichtje aan zijn ene poot en een klein projectiel aan de andere, blijkt een uitgelezen wapen te zijn in deze moderne tijden. De nieuwe minister van Defensie viert dit als een overwinning en zij maakt prompt een bedrag over van Defensie naar Ontwikkelingssamenwerking.

WINTER

Maar er is nog veel meer te vieren. PSV wordt honderd jaar en weet zich al in februari te verzekeren van het landskampioenschap. Door de snijdende kou is er in het begin van die maand februari weer eens een echte Elfstedentocht, die overigens wordt gewonnen door Johan Cruijff, die daarmee zijn campagne 'Alles wat jij daar doet, kan ik net een stukje beter' onder de aandacht brengt. De slavernij is al weer 150 jaar geleden afgeschaft, en het koningshuis bestaat 200 jaar. Koningin Beatrix laat op 30 april weten dat "geen haar op haar hoofd eraan denkt af te treden", en terwijl iedereen haar aankijkt, dan iets omhoog kijkt, en zich daarna bedenkt "ik zeg niets", loopt Beatrix minzaam glimlachend bij de camera's weg.

Rond 8 januari is er nog wel wat commotie omdat de voorspellingen van astronomen dat de planetoïde Apophis slechts op grote afstand langs de aarde zal scheren maar deels waar blijken te zijn. In navolging van de strafzaak in Italië waar seismologen al weer maanden terecht staan omdat ze een aardbeving niet zagen aankomen, wil de PVV paal en perk stellen aan de macht van "die wichelroedeloers". Er volgt een lange discussie in de Tweede Kamer over het verschil tussen astronomen en astrologen, maar gelukkig weet André Kuipers de discussie te kalmeren door erop te wijzen "dat je in de ruimte dingen nou eenmaal niet zo goed ziet aankomen". Geen idee wat hij ermee bedoelt, maar de Tweede Kamer is tevreden, en zo is Nederland dat ook. En terwijl de aarde nog natrilt van Apophis, bedenken de woordvoerders van het CPB dat het misschien ook maar verstandig is dat de directeur op vragen over de komende economische vooruitzichten voortaan stelt "voor u een vraag, voor mij een weet", en in noodgevallen zelfs "als ik u dat moet vertellen, zal ik u uit de weg moeten ruimen".

De wetenschappelijke wereld wordt opgeschrikt door een incident dat toch nog een lange staart blijkt hebben. Een jonge talentvolle wetenschapper van de Universiteit van Utrecht (UU) stapt over naar een vakgroep in Maastricht (UM) omdat zij daar universitair hoofddocent (UHD) kan worden, iets waarop ze in Utrecht naar verluidt nog een paar jaar zou moeten wachten. Ze is nog niet een week bezig in haar nieuwe baan als er bij de decaan van de Faculteit Maatschappelijk Relevant Management van de UM een brief op de mat valt van de decaan van de faculteit Theoretisch Management van de UU met een verzoek om een transferbedrag van één miljoen euro per direct over te maken. Dit ongehoorde verzoek blijkt later tot in detail te staan in de overeenkomst die de UHD op jonge leeftijd sloot met de UU, en de decaan van de UU is vastbesloten haar nieuwe werkgever daaraan te houden. Beide partijen nemen advocaten in de arm, en na een week of wat soebatten, ook bij Pauw en Van de Brink, gaat de UM overstap en betaalt al morrend dit grote bedrag. Deze

uitkomst gaat als een schok door het universitaire landschap en in de weken die volgen staan de kranten vol van de verhalen van wetenschappers die weten wat ze “echt waard zijn”. Sommige wetenschappers verhuizen al naar een nieuwe bestemming waar ze meer zullen verdienen, en hebben de toga in de kleuren van hun nieuwe beoogde faculteit ook al aan als ze tot verrassing van iedereen aanschuiven bij het cortège van de dies. “Wie zijn toch al die snuiters?”, vraag de rector magnificus. “Oh, dat zijn transfervrije hoogleraren die hopen aangesteld te worden bij onze universiteit”, is de reactie van een decaan die wetenschappelijk werk wel vaker gelijkwaardig heeft geacht aan voetbal.

Deze situatie wordt nog verergerd door een op de Quote 500 genoteerde ondernemer die in Woerden, de meest normale en centrale plaats van Nederland, een dependance opent van de National University of Singapore (NUS). Deze Dutch campus van de NUS, ofwel DUS, opent haar deuren in het voorjaar en kondigt aan dat ze met een tiental opleidingen start, waarbij de docenten worden gehaald uit de beste academische opleidingen van Nederland. Het Centre for Science and Technology Studies (CWTS) in Leiden rekent uit dat de DUS in de top 10 van publicaties en citaties van de wereld terechtkomt. Salarissen van bestuurders moeten natuurlijk voldoen aan de Balkenende-norm, maar die van hoogleraren niet, en dit betekent dat zij bij de DUS op zijn minst drie ton verdienen. Woerden klimt in één keer op naar plaats 1 van meest gewilde steden om te wonen en de huizenprijzen stijgen enorm. Het comité dat werd opgelijnd om de Olympische Spelen naar Nederland te halen ziet een enorme mogelijkheid om het 010-versus-020-debat te stuiten, en bereidt een voorstel voor de kandidatuur voor OS2028 voor. Geen mens in Woerden is tegen, nieuwe wijken kunnen eenvoudig worden gebouwd, en Nederland ziet het massaal zitten.

LENTE

Na een natte winter, en een rustig begin van de lente, nadert al gauw de datum van het Eurovisie Songfestival. En waar in de aanloop naar dit gebeuren in mei 2013 al voor werd gevreesd, wordt ook bewaardheid. Nederland wordt als eerste land ooit officieel gediskwalificeerd, en mag de komende vijf jaren niet meer meedoen. Op de avond zelf is het nog wat schrikken, maar bij haar terugkomst in Den Haag is Anouk de nationale held. Hoewel het door haar gezongen lied door de vele vakmensen die het kunnen weten wordt geprezen, weet haar lied slechts 8 punten te vergaren via de jury van Moldavië, en dat, helaas, valt op de avond zelf enigszins verkeerd bij de Haagse diva. Woest met haar middelvingers gebarend naar de internationale jury's en camera's, gaat dit beeld de wereld over, sommige jury's willen nu juist hun oordeel ten positieve herzien, maar helaas, het mag niet baten. Een totaal verwoeste kleedkamer, en ooggetuigen spreken zelfs van schermutselingen met de ME van Malmö en Anouks entourage. “Nederland staat er mooi op”, zo zegt een commentator nog.

In mei gaan ook de voetbalrechten van de Eredivisie onder de hamer, en hoewel het bieden live wordt gevolgd bij RTL4 is het aan het eind toch onduidelijk wie er nu het fenomenale eindbod heeft geplaatst. Dat het om veel geld gaat, dat is zeker, en *de Telegraaf* zet al zijn topjournalisten in om te achterhalen hoe het zit. Een paar dagen later blijkt dat het cruciale telefoontje is gepleegd uit ... Woerden, en pas dan be-

ginnen er bij sommigen een paar angstige gedachten te leven. Zou het kunnen zijn dat de DUS en de Eredivisie iets met elkaar te maken hebben? Later in het jaar zal er een antwoord komen, maar in mei van 2013 is alles nog onzeker.

Ondertussen vecht het kabinet-Rutte II voor zijn bestaan. De groeicijfers van kwartaal 4 in 2012 waren tot opluchting van velen nog redelijk (zo weten we dat een maand of zes later), een procent of twee, waarmee 2012 afsloot met een 0,5 procent groei, echter, de eerste cijfers voor kwartaal 1

Een paar dagen later blijkt dat het cruciale telefoontje is gepleegd uit... Woerden, en dan pas beginnen er bij sommigen een paar angstige gedachten te leven

van 2013 zijn ronduit slecht. Dit slaat een wig in het kabinet tussen de leden van “zie je wel” en “ik wist het al” en de anderen van “ja, maar dat komt door” en “als we niet zus, dan hadden we nu zo”. Inderdaad, de partijen groeien almaar naar elkaar toe, en eigenlijk is het onduidelijk wie nu bij welke partij hoort. Een veelgehoorde uitspraak is “ik gun jou deze overwinning” en ook “ik gun jou mijn stem”, waarna het volkomen onoverzichtelijk is wie nu bij welke partij hoort. Kamervoorzitter Van Miltenburg heeft misschien ook meegewerkt aan deze verwarring door, geïnspireerd door het ‘Nieuwe Werken’, de Kamerleden voor te houden: “Daar waar je je iPad legt, dat is waar je zetel is”. Kortom, iedereen zit door elkaar en strategisch stemmen lijkt onmogelijk.

De parlementaire journalistiek verwijt echter Mark Rutte dat hij zelf vooral voor veel verwarring zorgt. Alsof het om het programma Per Seconde Wijzer gaat, ziet heel Nederland Rutte in de Tweede Kamer uitleggen dat waar hij “30 miljoen” zei, hij “50” bedoelde, dat waar hij “4,2 miljard” zei, hij eigenlijk “61 miljoen” bedoelde (“ja, wat een gedoe met al die nullen”, hoorden we Stef Blok nog zeggen), en waar ik “plus 75 miljoen” zei, bedoel ik “min 340 miljoen”. “En, graag zet ik nog even drie jokers in, als het mag.” Nou, dat van die jokers, dat schiet de PVV wederom in het verkeerde keelgat, omdat ze denken dat hun grote leider daarmee wordt bedoeld. Rutte riposteert nog dat Per Seconde Wijzer een spelletje is, maar dat maakt het alleen nog maar erger. De PVV dient een motie in met als belangrijkste doel dat voortaan MP Rutte alleen nog maar zal spreken van “een beetje”, “best veel”, “een boel” en “erg veel”. En zo gebeurt het dat Rutte bij de belangrijke Europese top in juni in het zonovergoten Dublin, waar de economie weer groeit met acht procent, maar waar iedereen spreekt over het aanstaande failliet van Frankrijk, “dat Nederland er best goed voorstaat, met een beetje groei, best veel werklozen, maar een boel goede moed”.

ZOMER 1916

En dan wordt het zomer in 2013. De weervoorspellers kondigen een warme zomer aan, en nu de economie wat tegenvalt

en een boel uitgaven te verwachten zijn, en de herfst volgens het CPB ook al “niet je dat zal zijn”, blijven de Nederlanders massaal vakantie vieren in eigen land. Iedereen kijkt uit naar de honderdste Tour de France, en misschien hebben Nederlandse fietsers nog wel een kans. Immers, Groningse econometristen hebben haarfijn uitgerekend dat de grootste kans om de Tour te winnen volgt als je zo ergens tussen plaats 8 en 10 eindigt. Nadat de eerste 7 tot 9 geplaatsten een aantal

Wekenlang kijkt Nederland naar medelander die werkelijk absoluut niets kunnen, maar de grote winnaar is toch wel de man die er maar liefst tachtig procent in koopkracht op achteruit weet te gaan

jaren later zullen zijn gediskwalificeerd, volgt dan al snel de uiteindelijke overwinning. Nu hebben deze econometristen hetzelfde advies ook vertaald, en het gevolg is dat alle teams met dezelfde informatie aan de start verschijnen. De cruciale tijdsrit van 2 kilometers blijkt meerdere uren te gaan duren, renners verblijven eindeloos in de lokale cafés en pas wanneer de avond valt, komen de eerste renners over de streep. Een volkomen onbekende renner uit Wit-Rusland ‘wint’ de Tour, maar al knipogend knikken de anderen naar elkaar, en denken “wacht maar tot 2018”.

HERFST

Na de zomer trekt de economie aan, althans dat zegt het CPB met de mededeling dat ons in het najaar nog “heel wat te wachten staat”, en dit levert op dat het consumentenvertrouwen niet stijgt noch daalt. Op 7 september maakt dan het IOC bekend dat de zomerspelen van 2020 in Qatar plaats zullen hebben, en wel in oktober 2020. Dit besluit schiet in het verkeerde keelgat van velen, en de opmerking van de Qatarrese delegatie “bij ons is het altijd zomer” maakt het nog erger. “Oktober is geen zomer”, zo weet de PVV, en Nederland dient een officieel protest in. Wat ons betreft zou Madrid een veel betere keuze zijn, zo stelt Rutte, maar ja, het is al te laat. Qatar komt dan uiteindelijk de internationale opinie tegemoet door te beloven om uit te zoeken of de Spelen van Qatar mogelijk deels kunnen worden gehouden in Madrid. Nadat de Spaanse regering daarom een bijdrage van 130 miljard euro heeft gekregen om de staatsuitgaven op orde te krijgen, gaat men morrend akkoord. Het plan om dan ook het WK Voetbal in Qatar in 2022 af te werken in Engeland krijgt veel internationale steun.

En, dan, eindelijk, het langverwachte moment van 2013, het Rijksmuseum gaat open na een intensieve verbouwing. De heropening is een groot spektakel, en honderdduizenden drommen voor de deuren om de grote werken te mogen zien. Op een onbewaakt ogenblik weet een perfect opgevoed Amsterdams kleutertje een draadje te passeren, en al vallende sleurt hij een schilderij van de muur. Ontsteld deinzen de be-

zoekers achteruit, maar wanneer het gevaarte van Rembrandt op de grond valt en de lijst uiteenspat, valt het op dat de achterkant van het beroemde schilderij glimmend wit is. Schoorvoetend komt men dichterbij, en nadat iemand roept “het is gewoon een poster!”, gaat het bijzonder snel. Nog dezelfde avond zit de directeur van het museum bij Knevel en Witteman (ja, ja, Pauw en Witteman hebben ruzie, iets met de vrouw van de een, en een kennis van de ander), en moet toegeven dat een aantal topstukken in de afgelopen jaren gewoon zijn verkocht. “Ja, hoe moeten we het anders betalen?” roept de directeur vertwijfeld, en “Weet je hoe lang het duurt om in Amsterdam iets te verbouwen?”, maar de afkeuring van de praatshowgastheren is helder, dit had niet mogen gebeuren. Het FD meldt begin november nog dat Griekenland onverwacht snel uit de schulden lijkt te zijn vanwege een transactie met Qatar, maar niemand die het opmerkt behalve de thrillerauteur Tomas Ross.

EN WEER WINTER

De winter in 2013 begint al vroeg. Terwijl begin december de eerste sneeuw valt, en de nieuwste campagne van de Rabobank met de meezinger “Geloof in mij” geen succes blijkt, daalt de sfeer op de beurs, bij de consumenten en bij Rutte II. Sinterklaas komt pas 4 december aan, en niet meer drie weken van tevoren, en gaat subiet in de avond van 5 december weer weg. Deze haastklus wordt door vele jonge ouders omarmd als een geschenk, maar de middenstand is minder blij.

Terwijl we er een jaar niets over hoorden, is ineens het woord koopkracht er weer. SBS6 brengt een nieuw programma The biggest loser en het is een groot succes. Wekenlang kijkt Nederland naar medelander die werkelijk absoluut niets kunnen, maar de grote winnaar is toch wel de man die er maar liefst tachtig procent in koopkracht op achteruit weet te gaan. Het CPB kan de goede man in de puntenwolk niet terugvinden, maar hij blijkt te bestaan! De Koopkrachtreductietopper is een nationale held, en er gaat geen praatprogramma voorbij of hij zit er in. Sterker nog, bij RTL mag hij de oudejaarsspelshow Je geld kwijt in een week presenteren, waarna Dirk Scheringa als voorzitter van de jury de prijs mag uitreiken. In de laatste dagen van 2013, wanneer de rest van Nederland geniet van de meesterlijke show van Freek de Jonge, ‘Geestig’ getiteld, kijkt professor Karel Lattenhoogte, leerstoel Tijdelijke Duurzaamheid, naar de grafiek op zijn computerscherm. “Hé, als je het beeld wat schuin omhoog houdt, lijkt wat eerst daalde toch te stijgen!” Karel kijkt naar buiten, ziet het overdonderende vuurwerk dat Woerden en zijn universiteit prachtig in het licht zet, en zegt hardop: “2014, dat wordt mijn jaar”.